

НАРЕДБА № 1 ОТ 19 ФЕВРУАРИ 2020 Г. ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ПРОВЕЖДАНЕТО НА ИЗПИТИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.18 от 28 Февруари 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 3 Декември 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 23 Декември 2022г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят:

1. организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация по **чл. 33, ал. 1, т. 2, ал. 2 и 3 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО)**;

2. системата за оценяването на резултатите от изпитите за придобиване на професионална квалификация.

(2) Изпитите по ал. 1 са:

1. задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация в професионалното образование;

2. държавен изпит за придобиване на професионална квалификация в професионалното обучение;

3. изпит за придобиване на професионална квалификация по част от професията, както и за актуализиране или разширяване на придобитата професионална квалификация в професионалното обучение.

Чл. 2. (1) Изпитите по **чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2** се провеждат по национални изпитни програми по **чл. 36, ал. 1 и 2 от ЗПОО**.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Националните изпитни програми за всяка специалност от професия от списъка по **чл. 6, ал. 1 от ЗПОО** включват изпитните теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема, указания за разработване на писмен тест по всяка изпитна тема за провеждане на изпитите по ал. 1 в частта по теория на професията, указания за съдържанието на индивидуалните задания за провеждане на изпитите по ал. 1 в частта по практика на професията и критериите за оценяване на резултатите от обучението. За провеждане на изпита чрез защита на дипломен проект националните изпитни програми включват и критериите и показателите за оценяване на дипломния проект и неговата защита.

(3) Националните изпитни програми за училищата по изкуствата по професиите от списъка по **чл. 6, ал. 1 от ЗПОО** за провеждане на изпитите по **чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2** в частта по теория на професията включват указания за разработване на тест, съставен от три модула.

(4) Изпитът по **чл. 1, ал. 2, т. 3** се провежда от обучаващата институция като писмен изпит по теория и индивидуално задание по практика, определени от обучаващата институция след съгласуване с представителите на работодателите и на работниците и служителите.

(5) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Изпитът по **чл. 1, ал. 2, т. 1** за придобиване на трета степен на професионална квалификация при заявено желание от ученика може да се провежда чрез защита на дипломен проект. Дипломният проект е теоретико-практическа разработка на тема, възложена на ученика с индивидуално задание. Изпитът чрез защита на дипломен проект се провежда в две части - защита на дипломния проект в теоретична част и защита на дипломния проект в практическа част.

Чл. 3. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Изпитите за придобиване на професионална квалификация по **чл. 1, ал. 2**, с изключение на изпита чрез защита на дипломен проект се провеждат в две части:

1. част по теория на професията;
2. част по практика на професията.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 27.12.2022 г.) Частта по теория на професията за изпитите по **чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2** е писмена работа по изпитна тема, изтеглена в деня на изпита, или писмен тест, съставен на случаен принцип от база данни с въпроси по същата изпитна тема в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма по специалността от професията. Номерът на изпитната тема за изпита по **чл. 1, ал. 2, т. 1** с изключение на изпита чрез защита на дипломен проект се изтегля в деня на изпита в Министерството на образованието и науката, като изпитът е анонимен. Изпитът по всички специалности от професии във всички училища, осъществяващи професионална подготовка, се провежда по изпитната тема, съответстваща на номера в националните изпитни програми.

(3) Частта по теория на професията за изпита по **чл. 1, ал. 2, т. 3** е писмена работа по изпитна тема или писмен тест, определени от обучаващата институция в съответствие със съдържанието на обучението за придобиване на професионална квалификация по част от професията, за актуализиране или разширяване на придобитата професионална квалификация по специалност от професия.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) За всяка изпитна сесия/дата за изпит обучаваните по една и съща специалност от професия в училището или в обучаващата институция полагат изпита в частта по ал. 1, т. 1 по една и съща изпитна тема или писмен тест по същата изпитна тема.

(5) Частта по практика на професията за изпит по **чл. 1, ал. 2** се провежда по индивидуално задание по практика.

(6) Продължителността на изпитите по **чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2** в частта по теория на професията е до четири астрономически часа.

(7) Продължителността на изпитите по **чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2** в частта по практика на професията е до три последователни дни и не повече от 6 астрономически часа дневно.

(8) Продължителността на изпита по **чл. 1, ал. 2, т. 3** се определя от обучаващата институция и е не по-малко от 2 астрономически часа в частта по теория на професията и не-по-малко от 6 астрономически часа в частта по практика на професията. Изпитът в частта по теория на професията и в частта по практика на професията може да бъде

проведен в рамките на един ден, като общата продължителност е не повече от 8 астрономически часа.

(9) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.)

Продължителността на изпитите по чл. 1, ал. 2 за ученици със специални образователни потребности и лица с увреждания, навършили 16 години, може да се удължи с до 90 минути и/или при заявено желание от ученика/лицето да му се осигури съответно учител-консултант или преподавател-консултант.

(10) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Лицата, придобили право да полагат изпит по **чл. 1, ал. 2**, могат да се явяват на неограничен брой изпитни сесии/дати до успешното му полагане.

(11) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Обучаемите подават заявление до директора/ръководителя на обучаващата институция, в която се обучават, за избор на начина за явяване на изпита по чл. 1, ал. 2 - писмена работа по изпитна тема, писмен тест или защита на дипломен проект (приложение № 1), най-късно три месеца след началото на учебната година, в която ще се полага изпит, или след започване на обучението от лица, навършили 16 години.

(12) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Учениците и зрелостниците не могат да променят направения избор по ал. 11 за начина за явяване на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2 в изпитните сесии на една и съща учебна година.

(13) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., предишна ал. 11, изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Обучаемите, които желаят да бъдат допуснати до изпит по чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3 за придобиване на професионална квалификация, подават заявление до директора/ръководителя на обучаващата институция, в която се обучават, за всяка изпитна сесия/дата, когато желаят да се явят на изпит. Срокът за подаване на заявление за допускане до изпитите по чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3 се определя със заповед на директора/ръководителя на обучаващата институция) Обучаемите, които желаят да бъдат допуснати до изпит по **чл. 1, ал. 2** за придобиване на професионална квалификация, подават заявление до директора/ръководителя на обучаващата институция, в която се обучават (**приложение № 1**), за всяка изпитна сесия/дата, когато желаят да се явят на изпит. Заявленията се подават най-късно пет месеца преди всяка изпитна сесия, в която учениците желаят да се явят на изпит.

(14) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2021 г., предишна ал. 12 - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Дипломният проект за изпита по **чл. 1, ал. 2, т. 1** се изготвя по индивидуално задание.

Глава втора.

ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Раздел I.

Комисии и дейности за подготовка, организиране и провеждане на изпитите

Чл. 4. (1) Подготовката, организирането и провеждането на изпитите по **чл. 1, ал. 2**

се извършват от:

1. (доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 27.12.2022 г.) комисия по допускане до изпита, която за допускане до задължителните държавни изпити за придобиване на професионална квалификация е училищната зрелостна комисия по чл. 83, ал. 4, т. 3 от Наредба № 11 от 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците (ДВ, бр. 74 от 2016 г.);

2. комисия по подготовка и организиране на изпита;

3. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) квестори за изпита - част по теория на професията, с изключение на изпита чрез защита на дипломен проект;

4. комисия за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията;

5. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) комисия за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията;

6. (нова - ДВ, бр. 101 от 2021 г., доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) комисия за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломния проект в теоретичната и практическата част;

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) комисия за придобиване на професионална квалификация.

(2) Директорът/ръководителят на обучаващата институция:

1. ръководи, координира и контролира дейността по подготовката, организирането и провеждането на изпит по **чл. 1, ал. 2**;

2. организира и контролира приемането на заявления на обучаемите за допускане до изпитите и допускането им до изпити;

3. предоставя информация и документи, свързани с изпитите;

4. определя със заповед за всеки изпит и за всяка от комисиите по ал. 1 поименния ѝ състав, задълженията на нейните членове, мястото и срока за изпълнението на задълженията им и утвърждава инструктаж за ученика/обучаемия и квестора;

5. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) обявява публично на общодостъпно място в училището, както и на интернет страницата на училището датата, началния час и мястото на изпит по **чл. 1, ал. 2** за частта по теория на професията и за частта по практика на професията или обявява датата, началния час и мястото на държавен изпит в случаите по **чл. 2, ал. 5** - защита на дипломния проект в теоретичната част и защита на дипломния проект в практическата част, както и срока и мястото за оповестяване на резултатите от изпитите и на окончателната оценка най-късно до 3 работни дни преди датата за провеждане на изпита;

6. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) определя и обявява публично на общодостъпно място в лицензирания център за професионално обучение или в професионалния колеж, както и на интернет страниците на обучаващата институция датата, началния час и мястото за провеждане на изпит по **чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3** за частта по теория на професията и за частта по практика на професията, както и срока и мястото за оповестяване на резултатите от двете части на изпита и на окончателната оценка най-късно до 3 работни дни преди датата за провеждане на изпита; лицензираните центрове за професионално обучение задължително обявяват датата за провеждане на държавния изпит и в профила си в [информационната система](#) на Националната агенция за професионално образование и обучение не по-късно от 10 работни дни преди провеждането на

държавния изпит;

7. определя тридневен срок след получаване на копие от окончателния протокол с резултатите от изпит по **чл. 1, ал. 2**, в който обучаемият лично може да се запознае със своята оценена изпитна работа срещу документ за самоличност и в присъствието на представители на комисията за придобиване на професионална квалификация;

8. организира при необходимост размножаването на изпитните материали на брайлов шрифт за обучаеми с нарушено зрение, на изпитните материали за обучаеми с нарушено зрение - уголемен шрифт 22 Arial, bold, или за обучаеми с обучителни трудности (дислексия или дискалкулия) - шрифт 16 Arial, bold;

9. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) организира осъществяването на видеозапис в помещенията за размножаване на изпитните материали от началото до края на размножаването, както и във всички изпитни зали от началото до края на изпита; видеозаписите се съхраняват до 3 месеца след провеждането на изпита по **чл. 1, ал. 2** в училището/обучаващата институция и подлежат на контрол от съответното регионално управление на образованието и/или Министерството на образованието и науката - за училището, и от НАПОО - за обучаващата институция;

10. организира осъществяването и на аудиозапис в изпитните зали за учениците/лицата с увреждания, навършили 16 години, които ще полагат устен изпит за времето на провеждането на изпита; след провеждането на изпита по **чл. 1, ал. 2** аудиозаписите се съхраняват в училището/обучаващата институция;

11. определя при необходимост учител-консултант/преподавател-консултант, който оказва подкрепа при организиране и провеждане на изпита за ученици със специални образователни потребности и лица с увреждания, навършили 16 години.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Родителите, настойниците, попечителите или лицата, които полагат грижи за обучавани, които ще полагат изпит по **чл. 1, ал. 2**, не могат да бъдат квестори, учители-консултанти/преподаватели-консултанти, ръководители консултанти или да участват в състава на комисии по ал. 1 в училището, в което се обучават децата им/в обучаващата институция, в която се обучават лицата, навършили 16 години. Всеки квестор, учител-консултант/преподавател-консултант, ръководител консултант или член на комисия по ал. 1 удостоверява обстоятелството с декларация по образец, утвърден от министъра на образованието и науката (**приложение № 2**).

(4) Комисията по ал. 1, т. 1:

1. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) взема решение за допускане или недопускане на обучаваните до изпитите по **чл. 1, ал. 2** за съответната изпитна сесия/дата за изпит;

2. изготвя протокол за допускане до изпит съгласно **приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование** (ДВ, бр. 66 от 2016 г.) или **приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 от Наредба № 2 от 2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години** (ДВ, бр. 57 от 2018 г.);

3. уведомява допуснатите и недопуснатите до изпит за придобиване на професионална квалификация, обучавани лично или чрез родителите, настойниците, попечителите им или лицата, които полагат грижи за тях.

(5) Комисията по ал. 1, т. 2:

1. взема решение за мястото на провеждане на изпита;

2. определя работното място на всеки обучаем;
3. взема решение за осигуряване на самостоятелни зали за лица с увреждания над 16 години или за ученици със специални образователни потребности, които се обучават интегрирано - по преценка на екипа за подкрепа за личностно развитие в училището;
4. организира провеждане на устен изпит за ученици със специални образователни потребности и за лица с увреждания над 16 години, които не могат да полагат писмен изпит, след представяне на медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия, определена в **Закона за здравето**;
5. осигурява протоколи за дежурство при провеждане на изпита - частта по теория на професията съгласно **приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование** или **приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 от Наредба № 2 от 2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години**, и други необходими материали за провеждане на тази част от изпита;
6. (нова - ДВ, бр. 101 от 2021 г., доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) засекретява и разсекретява писмената работа на всеки ученик за задължителния държавен изпит съгласно правилата за информационна сигурност, утвърдени със заповед на министъра на образованието и науката;
7. (нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) организира и присъства при тегленето на изпитната тема в деня на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3 за всяка специалност от професия, по която ще се полага изпит, и съставя протокол за изтеглената тема, в който вписва коя е изтеглената тема, името и фамилията на изтеглилия темата, в коя зала и в колко часа я е изтеглил;
8. (нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) размножава изпитните билети и/или изпитния тест в деня на изпита в присъствието на директора/ръководителя на обучаващата институция;
9. (нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) раздава изпитния билет или писмения тест по същата изпитна тема на всеки обучаем в зависимост от заявеното му желание; член на комисията написва на дъската изпитната тема, датата, началото и края на изпита.

(6) Квесторите се определят за всяка специалност от професия, по която ще се полага изпит, в частта по теория на професията. За квестори се определят лица, които не са специалисти по съответната професионална подготовка.

(7) При провеждане на изпита - частта по теория на професията, квесторите:

1. правят инструктаж за задълженията на явилите се обучаеми преди частта от изпита по **чл. 3, ал. 1, т. 1**;
2. попълват протоколите за дежурство при провеждане на писмения изпит съгласно **приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование** или **приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 от Наредба № 2 от 2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години**;
3. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) прошнуроват и пронумероват папките с писмените работи на явилите се обучаеми на изпит по **чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3** заедно с протоколите за дежурство и ги предават на директора/ръководителя на обучаващата институция;

4. (нова - ДВ, бр. 101 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) приемат писмените работи на учениците от задължителния държавен изпит съгласно правилата за информационна сигурност, утвърдени със заповед на министъра на образованието и науката, и ги предават на председателя на комисията по подготовка и организиране на изпита заедно с протокола за дежурство;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) при необходимост съставят протокол за констатирани нарушения в случаите по **чл. 5, ал. 3**, уведомяват директора/ръководителя на обучаващата институция и отстраняват обучаемия от изпит.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Съставът на комисиите по ал. 1, т. 4, 5 и 6 се определя в съответствие с **чл. 35, ал. 1 - 3 от ЗПОО** за всяка специалност от професия, по която ще се полага изпит.

(9) Комисията по ал. 1, т. 4:

1. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) при заявено желание на обучаемите по чл. 3, ал. 11 изготвя изпитен билет по всяка тема от националната изпитна програма, включващ темата, кратко описание на учебното съдържание, дидактически материали, в случай че има такива, и критериите за оценяване на изпита - част по теория на професията, в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма;

2. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 27.12.2022 г.) въз основа на решение на педагогическия съвет в училището и при писмено заявено желание на обучаемите в заявлението по чл. 3, ал. 11 изготвя за изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2 база данни с въпроси за съставяне на изпитен тест по всяка изпитна тема в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, като осигурява избор на всеки един въпрос в теста от минимум два възможни варианта;

3. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) при писмено заявено желание на обучаемите в центъра за професионално обучение или професионалния колеж, при спазване разпоредбата на **чл. 3, ал. 3**, може да изготви за изпит по **чл. 1, ал. 2, т. 3** писмен тест в съответствие със съдържанието на учебните програми, по които е проведено професионалното обучение;

4. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 27.12.2022 г.) в деня преди изпита съставя чрез случаен избор или генерира с помощта на електронна платформа от базата данни с въпроси изпитен тест по всяка тема от националната изпитна програма за провеждане на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2;

5. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., отм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.)

6. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., отм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.)

7. (отм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.)

8. оценява резултатите от изпитите за придобиване на професионална квалификация по **чл. 1, ал. 2** в частта по теория на професията, изготвя рецензия (писмена обосновка на поставената оценка) за всяка писмена работа и съставя протокол за резултатите от изпита в частта по теория на професията.

(10) Комисията по ал. 1, т. 5:

1. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) изготвя индивидуалните задания, които включват темата, насоките, критериите и показателите за оценяването на изпита - част по практика на професията, в съответствие със съдържанието на всяка тема от националната изпитна програма;

2. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) предоставя изпитни задания на обучаемите, при необходимост да изготвят макети, изделия и други материали в зависимост от спецификата на професията, не по-късно от три месеца преди датата на провеждане на изпита - частта по практика на професията;

3. прави инструктаж за задълженията на явилите се обучаеми преди изпит;

4. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) оценява резултатите от изпитите за придобиване на професионална квалификация по **чл. 1, ал. 2** в частта по практика на професията, съставя протокол за резултатите от изпита в частта по практика на професията.

(11) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Комисията по ал. 1, т. 6:

1. изготвя темите на индивидуалните задания за разработване на дипломни проекти и ги предлага за утвърждаване от директора на училището;

2. приема рецензиите на дипломните проекти;

3. (доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) провежда защитата на дипломните проекти в теоретичната част в случаите по **чл. 2, ал. 5**, като формулира въпроси към ученика във връзка с индивидуалното задание, въз основа на което е изготвен дипломният проект, а в практическата част проследява изпълнението на практическото задание;

4. (доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) оценява защитата на дипломните проекти в теоретичната и практическата част за придобиване на професионална квалификация и съставя протокол за резултатите от изпита.

(12) (Предишна ал. 11, изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) В състава на комисията по ал. 1, т. 7 се включват председател - заместник-директор/ръководител на обучаващата институция или учител по професионална подготовка/преподавател по професионална подготовка, и членове - председателите на комисиите по ал. 1, т. 4, 5 и 6.

(13) (Предишна ал. 12, изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Комисията по ал. 1, т. 7:

1. (доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) вписва в протокола за придобиване на професионална квалификация брой точки от изпита - частта по теория на професията, и брой точки от изпита - частта по практика на професията, и окончателен брой точки от изпита;

2. вписва окончателната оценка от изпита с качествен и количествен показател, а за учениците със специални образователни потребности (СОП) и за лицата с увреждания, навършили 16 години, които не са постигнали единиците резултати от ученето (ЕРУ) и резултатите от ученето (РУ), посочени в държавния образователен стандарт (ДОС) за придобиване на квалификация по съответната професия - окончателната оценка с качествен показател.

Чл. 5. (1) В зависимост от специалността от професия, по която се полага изпит в частта по теория на професията, обучаемият носи линия, пергел, триъгълник, химикал със син цвят, молив и гума или непрограмируем калкулатор, а учениците/лицата, навършили 16

години с нарушено зрение - и брайлова машина, преносим компютър с брайлов дисплей, брайлови прибори за чертане, техническо средство за уголемяване на шрифта при работа с компютър и оптични средства - в съответствие с потребностите на ученика/лицето, навършило 16 години, с нарушено зрение.

(2) Обучаемите изслушват инструктаж за задълженията си по време на изпита.

(3) Отстранява се от изпит и напуска сградата обучаем, който:

1. преписва от хартиен носител;
2. преписва от данни, съдържащи се в технически устройства (мобилни телефони, калкулатори, таблети и др.);
3. преписва от работата на друг обучаем;
4. използва мобилен телефон или друго техническо средство за комуникация;
5. изнася извън залата изпитни материали или информация за съдържанието им.

(4) За отстраняването на обучаемия се съставя протокол, подписан от квесторите в изпитната зала и от директора/ръководителя на обучаващата институция, в която се провежда изпитът, като в протокола задължително се посочват нарушителят, нарушението и кога е извършено.

(5) Изпитната работа на обучаем, отстранен от изпит в случаите по ал. 3, не се оценява.

(6) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 27.12.2022 г.) При провеждане на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 не се оценява изпитна работа на ученик, за която е установено нарушаване на изискванията за анонимност. В този случай квесторите или членовете на съответната комисия, която е установила нарушението на анонимността, съставят протокол, описващ нарушението, и го подписват заедно с директора на училището или с председателя на съответната комисия.

Раздел II.

Задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация в професионалното образование

Чл. 6. Задължителният държавен изпит за придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация в професионалното образование се полага след успешно завършен XII клас и приключване на професионалното образование по рамкови програми "В" за придобиване на средно образование и професионална квалификация.

Чл. 7. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Задължителният държавен изпит за придобиване на професионална квалификация в професионалното образование за всяка учебна година се провежда в две сесии:

1. през май - юни;
2. през август - септември.
3. (отм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.)

(2) Датите за изпитните сесии по ал. 1, за провеждане на задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация - частта по теория на професията, както и сроковете за подаване на заявленията за допускане до задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация, се определят в началото на учебната година по график, утвърден със заповед на министъра

на образованието и науката.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Датите за провеждане на задължителния държавен изпит за придобиване на професионална квалификация - частта по практика на професията и на задължителния държавен изпит чрез защита на дипломен проект в теоретичната и практическата част, се определят със заповед на директора на училището за всяка изпитна сесия.

(4) (Нова- ДВ, бр. 101 от 2021 г., отм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.)

Чл. 8. Задължителният държавен изпит за придобиване на професионална квалификация се провежда в училището, в което е проведено обучението, а когато училището е закрито или преобразувано - в училище, определено от началника на съответното регионално управление на образованието.

Чл. 9. (1) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Учениците от последния гимназиален клас, които желаят да бъдат допуснати до задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация, подават заявлението в сроковете по **чл. 7, ал. 2** до директора на училището, в което се обучават.

(2) Учениците, които по здравословни причини не могат да положат писмен изпит, полагат устен изпит в частта по теория на професията след представяне на медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия, определена в **Закона за здравето**, или друг медицински документ, издаден от лекар специалист.

(3) Учениците, които са придобили правото да полагат задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация, но не са се явили или не са го положили успешно в предишни изпитни сесии, подават заявлението по ал. 1 до директора на училището, в което са се обучавали, а в случаите, когато то е преобразувано или закрито - до началника на регионалното управление на образованието, и полагат изпита в посочено от него училище.

Чл. 9а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) (1) Държавният изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация в професионалното образование може да се провежда чрез защита на дипломен проект при заявено желание от ученика, посочено в заявлението по **чл. 3, ал. 11**.

(2) Защитата на дипломния проект в теоретичната ѝ част се състои в устно изложение на ученика за представяне на разработения дипломен проект и отговор на поставените от комисията по **чл. 4, ал. 1, т. 6** въпроси. Изложението може да се съпътства от демонстрация на елемент/и от дипломния проект.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Защитата на дипломния проект в практическата ѝ част е изпълнение на практическо задание, свързано с темата на дипломния проект и неговото представяне пред комисията по чл. 4, ал. 1, т. 6.

(4) Дипломните проекти се разработват при спазване на следните изисквания:

1. темите за индивидуалните задания се изготвят и предлагат от членовете на комисията по **чл. 4, ал. 1, т. 6** и се утвърждават от директора на училището най-късно пет месеца преди началото на изпитната сесия; броят на темите за индивидуалните задания е по-голям от броя на учениците, заявили желание за провеждане на изпит, чрез защита на дипломен проект;

2. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 27.12.2022 г.) индивидуалното задание по конкретна тема за всеки ученик, заявил желание за защита на дипломен проект, се възлага от ръководител консултант; директорът може да определи за ръководител консултант на ученика учител по професионална подготовка, представител на работодателите, на висшите училища, а за учениците в обучение чрез работа (дуална система на обучение) - наставник от предприятието, в което ученикът провежда практическото обучение в реална работна среда;

3. индивидуалните задания по конкретните теми за разработване на дипломните проекти се изготвят от ръководителите консултанти и се възлагат на учениците най-късно четири месеца преди началото на изпитната сесия; всяко задание се изготвя в два екземпляра - един за ученика и един за ръководителя консултант и се подписват от директора, ръководителя консултант и ученика;

4. (доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) индивидуалните задания за изготвяне на дипломните проекти в теоретичната част включват изисквания към разработката на дипломния проект, съдържанието и оформянето на проекта, както и срок за предаването му, а в практическата част - подходящи практически задачи, свързани с темата на дипломния проект и демонстриращи умения и компетентности по специалността от професията;

5. учениците разработват дипломните проекти под ръководството и контрола на ръководителите консултанти, като мястото и времето за разработване и консултации се уточняват с всеки ученик при възлагането на индивидуалното задание за дипломния проект.

(5) Ръководителят консултант:

1. предоставя информация за необходимата литература, материали, каталози, справочници, технически и други данни;

2. контролира поетапното и самостоятелно изпълнение на индивидуалното задание и дава препоръки при необходимост.

(6) Ръководителите консултанти провеждат до четири консултации с всеки ученик. Проведените консултации се отразяват в дневника на класа непосредствено след провеждане на консултацията.

(7) Директорът на училището предоставя учебни кабинети, лаборатории, работилници и осигурява машини, уреди, апарати, технически средства, учебни пособия и др., а при възможност и материали, по искане на ученици или на ръководители консултанти за разработката на дипломните проекти.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Ученикът предава дипломния си проект в срока по ал. 4, т. 4, но не по-късно от двадесет дни преди първата от определените по реда на чл. 7, ал. 3 дати за изпита на лице, определено от директора на училището.

Чл. 9б. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Дипломният проект се рецензира от един рецензент. Рецензенти може да бъдат учители по професионална подготовка, представители на работодатели, на висши училища, а за учениците в обучение чрез работа (дуална система на обучение) - наставници от предприятието, в което ученикът провежда практическото обучение в реална работна среда. Директорът на училището определя рецензентите най-късно

двадесет дни преди първата от определените по реда на чл. 7, ал. 3 дати за изпита. За рецензент на дипломен проект не може да бъде назначен ръководителят консултант, определен за изготвянето на същия дипломен проект.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Рецензентът изготвя рецензия в два екземпляра, които се прилагат към дипломния проект и се предават на комисията по **чл. 4, ал. 1, т. 6** най-късно десет дни преди първата от определените по реда на чл. 7, ал. 3 дати за изпита. Единият екземпляр от рецензията се предоставя на ученика от член на комисията най-късно три работни дни преди първата от определените по реда на чл. 7, ал. 3 дати за изпита.

(3) Рецензията по ал. 2 съдържа преценка за качеството на изпълнение от ученика на всяка част от дипломния проект с оглед на нейната пълнота, достоверност, прегледност и прецизност, оригиналност в подхода при решаването на проблема, практическа приложимост и икономическа целесъобразност на разработката, както и заключение с мнение за допускане или недопускане до защита.

(4) Когато заключението в рецензията е с мнение за недопускане до защита, дипломният проект задължително се преглежда и оценява от комисията по **чл. 4, ал. 1, т. 6**, която ще провежда изпита. Становището на комисията е окончателно, отразява се в рецензията на отделен ред и под него се подписват председателят и членовете на комисията, след което рецензията се предоставя на ученика в определения срок по ал. 2.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Комисията по **чл. 4, ал. 1, т. 6** изготвя списък на учениците с разработените от тях дипломни проекти, които се допускат или не се допускат до защита. Списъкът се утвърждава от директора на училището и се обявява най-късно три работни дни преди първата определена по реда на чл. 7, ал. 3 дата за изпит на учениците, заявили желание за провеждането му чрез защита на дипломен проект.

Чл. 9в. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Допуснатите до защита ученици защитават дипломните си проекти на определените съответно по реда на чл. 7, ал. 3 и **чл. 4, ал. 2, т. 5** дати, начален час и място.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Комисията по **чл. 4, ал. 1, т. 6** по всяка специалност от професия се определя от директора на училището най-късно пет месеца преди определените дати за изпита. В състава на комисията се включват ръководителите консултанти на дипломни проекти за съответната специалност. При обучение чрез работа (дуална система за обучение) в състава на комисията може да се включат като представители на работодателите наставници от предприятието, в което ученикът провежда практическото обучение в реална работна среда. За председател на комисията се определя учител по професионална подготовка или заместник-директор от училището, който не е участвал във възлагането, разработването или рецензирането на допуснатите до защита дипломни проекти в качеството на ръководител консултант или рецензент. Рецензентите може да се включват в състава на комисията при защита на дипломните проекти, за които са изготвили рецензии.

Чл. 9г. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Учениците, които не са допуснати до защита на дипломен проект

или които не са защитили успешно, за следващата изпитна сесия на една и съща учебна година могат да представят нова разработка на същата тема.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Учениците, които са допуснати, но не са се явили на защита на дипломния проект, могат да го защитят на някоя от следващите 3 последователни изпитни сесии. В случай че ученикът не защити дипломния проект в периода на тези изпитни сесии, разработва дипломен проект по ново индивидуално задание.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.)

(4) (Отм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.)

(5) Дипломните проекти, индивидуалните задания и рецензиите се пазят в архива на училището една година след провеждане на последната изпитна сесия за учебната година. Комисия, назначена със заповед на директора на училището след изтичане на срока за съхранение, унищожават индивидуалните задания и дипломните проекти на обучаемите.

Раздел III.

Държавен изпит за придобиване на професионална квалификация в професионалното обучение

Чл. 10. (1) Държавният изпит за придобиване на първа, втора, трета и четвърта степен на професионална квалификация в професионалното обучение се полага след приключване на професионалното обучение от обучаваните по рамкови програми А, Б, Г и Е.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Държавният изпит за придобиване на професионална квалификация се провежда в училището или обучаващата институция, съответно в което или в която е проведено обучението, а когато училището или професионалният колеж са закрити или преобразувани, или центърът за професионално обучение (ЦПО) е преустановил дейността си поради прекратяване правата по лицензията или отнемане на лицензията - в училище, определено от началника на съответното регионално управление на образованието.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Държавният изпит за учениците, обучавани за придобиване на първа и втора степен на професионална квалификация в системата на училищното образование, се провежда на дати, определени от директора на училището, като първата от тях е не по-късно от 15 работни дни след приключване на обучението.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Държавният изпит по ал. 1 за лица, навършили 16 години, обучавани за придобиване на първа, втора, трета и четвърта степен на професионална квалификация, се полага в сесии, определени от училището или професионалния колеж, като първата от тях е не по-късно от 15 работни дни след приключване на обучението, а в ЦПО - държавният изпит се провежда не по-късно от 10 работни дни след приключване на обучението на дати, посочени в профила на ЦПО в [информационната система](#) на НАПОО.

Раздел IV.

Изпит за придобиване на професионална квалификация по част от професията, както и за актуализиране или разширяване на професионалната квалификация в професионалното обучение

Чл. 11. (1) Изпитът за придобиване на професионална квалификация по част от професията, както и за актуализиране или разширяване на професионалната квалификация в професионалното обучение, се провежда в институциите по **чл. 18, т. 1 - 4 и т. 6 от ЗПОО**.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Изпит за придобиване на професионална квалификация по ал. 1 се провежда в училището или в обучаващата институция, съответно в което или в която е проведено обучението, а когато училището е закрито или преобразувано, или ЦПО е преустановил дейността си поради прекратяване правата по лицензията или отнемане на лицензията - в училище, определено от началника на съответното регионално управление на образованието.

Чл. 12. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Изпитът за придобиване на професионална квалификация по част от професията, както и за актуализиране или разширяване на професионалната квалификация, се полага след успешното приключване на професионалното обучение по рамкови програми Д и Е на дати, посочени на интернет страницата на училището или в профила на ЦПО в информационната система на НАПОО.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Комисиите по **чл. 4, ал. 1, т. 4 и 5** подготвят изпитни билети или тестове за изпита в частта по теория на професията и индивидуални задания за изпита в частта по практика на професията и критерии за оценяване на резултатите от изпита в частта по теория и в частта по практика на професията с максимален брой 100 точки за всяка част от изпита. Изпитните материали и критериите за оценяване трябва да са съобразени с учебното съдържание на проведеното професионално обучение за придобиване на професионална квалификация по част от професията или за актуализиране или разширяване на придобитата професионална квалификация и да са свързани с ЕРУ и РУ, посочени в държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по съответната професия.

Глава трета.

ОЦЕНЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗПИТИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Чл. 13. (1) Оценяването на резултатите от изпитите за придобиване на професионална квалификация по **чл. 1, ал. 2** се извършва в точки, съответно за всяка част на изпита:

1. за частта по теория на професията - максимален брой 100 точки;
2. за частта по практика на професията - максимален брой 100 точки.

(2) Окончателната оценка от изпита по **чл. 1, ал. 2** в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита по ал. 1 и се изчислява в зависимост от

степен на професионална квалификация, която се придобива по формула, съответно за:

1. първа степен на професионална квалификация - окончателната оценка в брой точки е равна на $0,3 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,7 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията;

2. втора степен на професионална квалификация - окончателната оценка в брой точки е равна на $0,4 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,6 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията;

3. трета и четвърта степен на професионална квалификация - окончателната оценка в брой точки е равна на $0,5 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,5 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.

(3) Окончателната оценка от изпит по **чл. 1, ал. 2** в брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки \times 0,06.

(4) Окончателната оценка от изпит по **чл. 1, ал. 2** е с количествен и качествен показател с точност до 0,01 и се определя, както следва:

1. за количествен показател от 2,00 до 2,99 - качествен показател "слаб";
2. за количествен показател от 3,00 до 3,49 - качествен показател "среден";
3. за количествен показател от 3,50 до 4,49 - качествен показател "добър";
4. за количествен показател от 4,50 до 5,49 - качествен показател "много добър";
5. за количествен показател от 5,50 до 6,00 - качествен показател "отличен".

(5) Окончателната оценка от изпит по **чл. 1, ал. 2** за учениците със СОП и за лицата с увреждания, навършили 16 години, които не са постигнали ЕРУ и РУ, посочени в ДОС за придобиване на квалификация по съответната професия, е с качествен показател, както следва:

1. постига изискванията;
2. справя се;
3. среща затруднения.

Чл. 14. (1) Оценяването на писмените работи от изпит по **чл. 1, ал. 2** се извършва от комисията за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията.

(2) Всеки член на комисията за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията, оценява писмената работа и вписва индивидуалната си оценка - брой точки, в протокола за резултата от писмен, устен или практически изпит съгласно **приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование** или **приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 от Наредба № 2 от 2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години**.

(3) Председателят на комисията за подготовка и оценяване на изпита в частта по теория на професията формира оценката за тази част от изпит по **чл. 1, ал. 2** в брой точки като средноаритметична от индивидуалните оценки на членовете на комисията с точност до 0,01 и я вписва в протокола за резултата от писмен, устен или практически изпит съгласно **приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование** или **приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 от Наредба № 2 от 2018 г. за документите за професионално обучение на лица**,

навършили 16 години.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Всяка писмена работа се подписва от комисията за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията, след вписване на рецензията и оценката по ал. 3 в брой точки.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Изпитните билети, писмените работи на обучаемите от писмения изпит - част по теория на професията, и аудиозаписите от устния изпит - част по теория на професията за обучаемите по **чл. 4, ал. 5, т. 4**, заедно с протоколите за дежурство при провеждане на изпита се съхраняват една година след провеждане на последната изпитна сесия за учебната година в училището или след провеждане на изпита в обучителната институция. Комисия, назначена със заповед на директора/ръководителя на обучаващата институция след изтичане на срока за съхранение, унищожават изпитните билети и писмените работи на обучаемите.

Чл. 15. (1) Оценяването на индивидуалните задания от изпит по **чл. 1, ал. 2** - част по практика на професията, се извършва от комисията за провеждане и оценяване на изпита по показатели в съответствие с критериите, определени в националната изпитна програма, или в съответствие с критериите за оценяване, изготвени по реда на **чл. 12, ал. 2**, за обучението за придобиване на професионална квалификация по част от професията, за актуализиране или разширяване на придобитата професионална квалификация.

(2) Комисията за провеждане и оценяване на изпит по **чл. 1, ал. 2** - част по практика на професията, организира и наблюдава изпълнението на индивидуалното задание и може да се намеси само в случаите, които водят до злополука, изхабяване на материали и повреда на техниката и инструментите.

(3) Всеки член на комисията оценява изпълнението на индивидуалното задание, като вписва своята оценка - брой точки, в протокола за резултата от писмен, устен или практически изпит съгласно **приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование** или **приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 от Наредба № 2 от 2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години.**

(4) Председателят на комисията за провеждане и оценяване на изпита в частта по практика на професията формира оценката за тази част от изпит по **чл. 1, ал. 2** в брой точки като средноаритметична от индивидуалните оценки на членовете на комисията с точност до 0,01 и я вписва в протокола за резултата от писмен, устен или практически изпит съгласно **приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование** или **приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 от Наредба № 2 от 2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години.**

(5) Изработените материали от изпита в частта по практика на професията се съхраняват и използват по ред, определен от педагогическия съвет в училищата, а за професионалните колежи и ЦПО - от директора/ръководителя на обучаващата институция.

Чл. 15а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) (1) Оценката от защитата на дипломния проект на ученика се формира от две части - защита на дипломен проект в теоретичната част и защита на дипломния проект в практическата част, всяка от които е с максимален брой 100 точки.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Председателят на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломния проект формира оценката от защитата на дипломния проект в теоретичната част в брой точки като средноаритметична от индивидуалните оценки на членовете на комисията с точност до 0,01 и я отразява в протокола за резултата от защитата на дипломен проект съгласно приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование. Оценката в брой точки се поставя въз основа на критериите и показателите, определени в националната изпитна програма.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.) Председателят на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломния проект формира оценката от защитата на дипломния проект в практическата част в брой точки като средноаритметична от индивидуалните оценки на членовете на комисията с точност до 0,01 и я отразява в протокола за резултата от писмен, устен или практически изпит съгласно приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование. Оценката в брой точки се поставя въз основа на критериите и показателите, определени в националната изпитна програма.

(4) Окончателната оценка в брой точки от защитата на дипломния проект е равна на 0,5 Ч получения брой точки от теоретичната част + 0,5 Ч получения брой точки от практическата част.

(5) Окончателна оценка в брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

(6) Окончателната оценка по ал. 5 е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

1. за количествен показател от 2,00 до 2,99 - качествен показател "слаб";
2. за количествен показател от 3,00 до 3,49 - качествен показател "среден";
3. за количествен показател от 3,50 до 4,49 - качествен показател "добър";
4. за количествен показател от 4,50 до 5,49 - качествен показател "много добър";
5. за количествен показател от 5,50 до 6,00 - качествен показател "отличен".

Чл. 16. (1) Комисията за придобиване на професионална квалификация вписва в протокола за придобиване на професионална квалификация съгласно **приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование** или **приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 от Наредба № 2 от 2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години**:

1. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) оценки в брой точки от протоколите по **чл. 14, ал. 3 и чл. 15, ал. 4** или от протоколите по **чл. 15а, ал. 2 и ал. 3**;
2. окончателната оценка от изпита в брой точки, изчислена съгласно **чл. 13, ал. 2**;
3. окончателната оценка от изпита с качествен и количествен показател или окончателната оценка с качествен показател, определена съответно по **чл. 13, ал. 4 или ал. 5**;
4. (нова - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) цифровата оценка по **чл. 13, ал. 3**, която се вписва

и в документите за професионално образование и професионално обучение по **чл. 38, ал. 1 - 3 от ЗПОО** или в документите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности по **чл. 40, ал. 7 от ЗПОО**.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Обучаваният може да се запознае с рецензията на писмената си работа от изпит по **чл. 1, ал. 2**, с изключение на случаите по **чл. 2, ал. 5**, до 3 дни след обявяването на резултатите при представяне на документ за самоличност в присъствието на представители на комисиите по **чл. 4, ал. 1, т. 4 и/или т. 5**.

Чл. 17. (1) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Всеки изпит по **чл. 1, ал. 2**, включително и изпитът в случаите по **чл. 2, ал. 5**, се счита за успешно положен при успешното полагане на двете му части съгласно критериите и показателите за оценка, определени в националните изпитни програми.

(2) Всяка част от изпита по ал. 1 е успешно положена при постигане на 50 на сто от максималния брой точки, определени за тази част в националната изпитна програма.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) Когато изпит по **чл. 1, ал. 2**, включително и изпитът в случаите по **чл. 2, ал. 5**, не е положен успешно в една от двете му части, обучаваният може да се явява отново на съответната част от изпита без ограничение на възрастта му и броя изпитни сесии/дати до успешното ѝ полагане.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. (1) Изпитите по **чл. 1, ал. 2** се организират и провеждат при условията и по реда на тази наредба за учениците, които през учебната 2017 - 2018 г. са постъпили в VIII клас и ще се явят на изпит през учебната 2019 - 2020 г. за придобиване на първа степен на професионална квалификация, съответно през учебната 2020 - 2021 г. - за придобиване на втора степен на професионална квалификация, и през учебната 2021 - 2022 г. - за придобиване на трета степен на професионална квалификация.

(2) През учебните години по ал. 1 учениците извън посочените в ал. 1 се обучават и завършват обучението си с полагане на държавните изпити за придобиване на степен на професионална квалификация по теория на професията и специалността и по практика на професията и специалността при условията и по реда, определени в разпоредбите на **Закона за професионалното образование и обучение**, действащи до 1 август 2016 г.

§ 2. (1) До утвърждаване на националните изпитни програми по **чл. 36, ал. 1 от ЗПОО** изпитите по **чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2 за учениците и лицата, навършили 16 години, се провеждат по национални изпитни програми, утвърдени при условията и по реда на разпоредбите на ЗПОО**, действащи до 1 август 2016 г.

(2) Всеки успешно положен от държавните изпити по теория на професията или по практика на професията от учениците и лицата по ал. 1 се признава за успешно издържана част от изпит по **чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2**.

(3) След утвърждаване на националните изпитни програми по **чл. 36, ал. 1 от ЗПОО** окончателната оценка от изпит по **чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2** за ученици или лица, навършили 16 години, които са положили успешно с количествен показател 3,00 един от държавните изпити по теория на професията или по практика на професията, се формира след успешното полагане и на частта от изпита - по теория на професията или по практика на професията, която не е положена. Полученият брой точки се приравняват към оценка с

количествен показател по формулата - 6 по получения брой точки от обучаемия, разделено на 100. Окончателната оценка от изпита се изчислява като средноаритметична от получените оценки за всяка част от изпита с количествен и качествен показател с точност до 0,01.

§ 3. До утвърждаване на националните изпитни програми по **чл. 36, ал. 1 от ЗПОО** изпитните теми и критериите за оценяване на държавен изпит за придобиване на степен на професионална квалификация в професионалното обучение се определят от обучаващата институция в съответствие с държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия.

§ 4. Наредбата се издава на основание **чл. 34, ал. 1 от ЗПОО**.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 1 ОТ 2020 Г. ЗА
ОРГАНИЗАЦИЯТА И ПРОВЕЖДАНЕТО НА ИЗПИТИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 101 ОТ 2021 Г.)

§ 15. Изпитът по **чл. 1, ал. 2, т. 1** чрез защита на дипломен проект се организира и провежда за учениците, които се обучават в XII клас през учебната 2021/2022 година за придобиване на трета степен на професионална квалификация.

Заключителни разпоредби
КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 1 ОТ 19 ФЕВРУАРИ
2020 Г. ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ПРОВЕЖДАНЕТО НА ИЗПИТИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ УЧЕБНАТА 2023 - 2024 Г.)

§ 17. Тази наредба влиза в сила от учебната 2023 - 2024 година, с изключение на § 1, т. 1, § 2, т. 2, буква "а" и т. 4, букви "б" и "г", § 3 и § 6, т. 2, буква "а", които влизат в сила три дни след обнародването на наредбата в "Държавен вестник".

Приложение № 1 към **чл. 3, ал. 11**

(Изм. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 - 2024 г.)

ДО

ДИРЕКТОРА/РЪКОВОДИТЕЛЯ

НА

ГР./С.

ЗАЯВЛЕНИЕ

от _____,

(име, презиме и фамилия)

живущ(а) в гр./с. _____, община _____,

област _____, ж.к./ул. _____ № _____, бл. _____,

вх. _____, ет. _____, ап. _____, тел. за контакти _____, завършил(а) _____ клас

през учебната _____ година/курс по професионално обучение от дата _____ година до дата

_____ година,

в _____

(пълно наименование на училището, професионалния колеж, центъра за професионално обучение)

гр./с. _____, община _____,

област _____,

професия: _____,

специалност: _____

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖО ДИРЕКТОР/РЪКОВОДИТЕЛ,

Заявявам желанието си да се явя на задължителен държавен изпит/държавен изпит/изпит за придобиване на професионална квалификация по следния начин:

(видът на изпита се подчертава)

- Изпитна тема 0
- Писмен тест 0
- Защита на дипломен проект (само за ученици) 0

(отбележете избора си с X)

Запознат/а съм:

- с целта и средствата на обработка на личните ми данни (три имена, данни за контакт и данни за завършен/о клас/средно образование/придобита степен на професионална квалификация), а именно организиране и провеждане на задължителен държавен изпит/държавен изпит/изпит за придобиване на професионална квалификация съгласно действащите **ЗПУО**, **ЗПОО** и актовете по прилагането им;

- с правото ми на достъп и на коригиране на събраните данни, както и с правото ми на жалба до надзорен орган;

- че личните ми данни ще бъдат обработвани и съхранявани при спазване на разпоредбите на нормативните актове в областта на защита на личните данни и приложимото българско законодателство.

Прилагам копие от медицински документ № _____ за заболяване: _____
_____ и желая да бъде допуснат(а) до устен изпит
и/или да ми бъде осигурена подкрепяща среда _____

(удължено време, учител консултант, преподавател консултант, формат на изпита,
самостоятелна зала)

Гр./с. _____

Дата: _____

Заявител:

(име, фамилия и подпис)

Приложение № 2 към **чл. 4, ал. 3**

(Доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г., доп. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от учебната 2023 -
2024 г.)

ДЕКЛАРАЦИЯ

Долуподписаният(ата),
ЕГН, с постоянен адрес:,
....., моб. тел.,
месторабота,
гр./с., община, област,
сл. тел., e-mail,
учител/преподавател по

Ще участвам в изпит по **чл. 1, ал. 2** като,
(квестор, член на комисия по **чл. 4, ал. 1**, учител-консултант/преподавател-консултант, ръководител консултант,
техническо лице)

ДЕКЛАРИРАМ, че:

1. Не съм родител, настойник, попечител или лице, което полага грижи за обучаван, който ще полага изпит по **чл. 1, ал. 2** в училището/обучаващата институция.
2. Няма да разгласявам, изнасям или разпространявам информация, факти или обстоятелства, станали ми известни във връзка с участието ми в дейностите по организиране и провеждане на изпит по **чл. 1, ал. 2** през сесия/датана учебната/..... година.

Известно ми е, че за предоставена невярна информация и при неспазване на поетите задължения Министерството на образованието и науката ще предприеме съответните нормативно установени мерки за търсене на отговорност.

Запознат/а съм:

- с целта и средствата на обработка на личните ми данни (три имена, ЕГН и данни за контакт), а именно организиране и провеждане на изпити по **чл. 1, ал. 2** съгласно действащите **ЗПОО, ЗПУО** и актовете по прилагането им;

- с правото ми на достъп и на коригиране на събраните данни, както и с правото ми на жалба до

надзорен орган;

- че личните ми данни ще бъдат обработвани и съхранявани при спазване на разпоредбите на нормативните актове в областта на защита на личните данни и приложимото българско законодателство.

Гр./с.

Дата: Декларатор:

(име, фамилия и подпис)